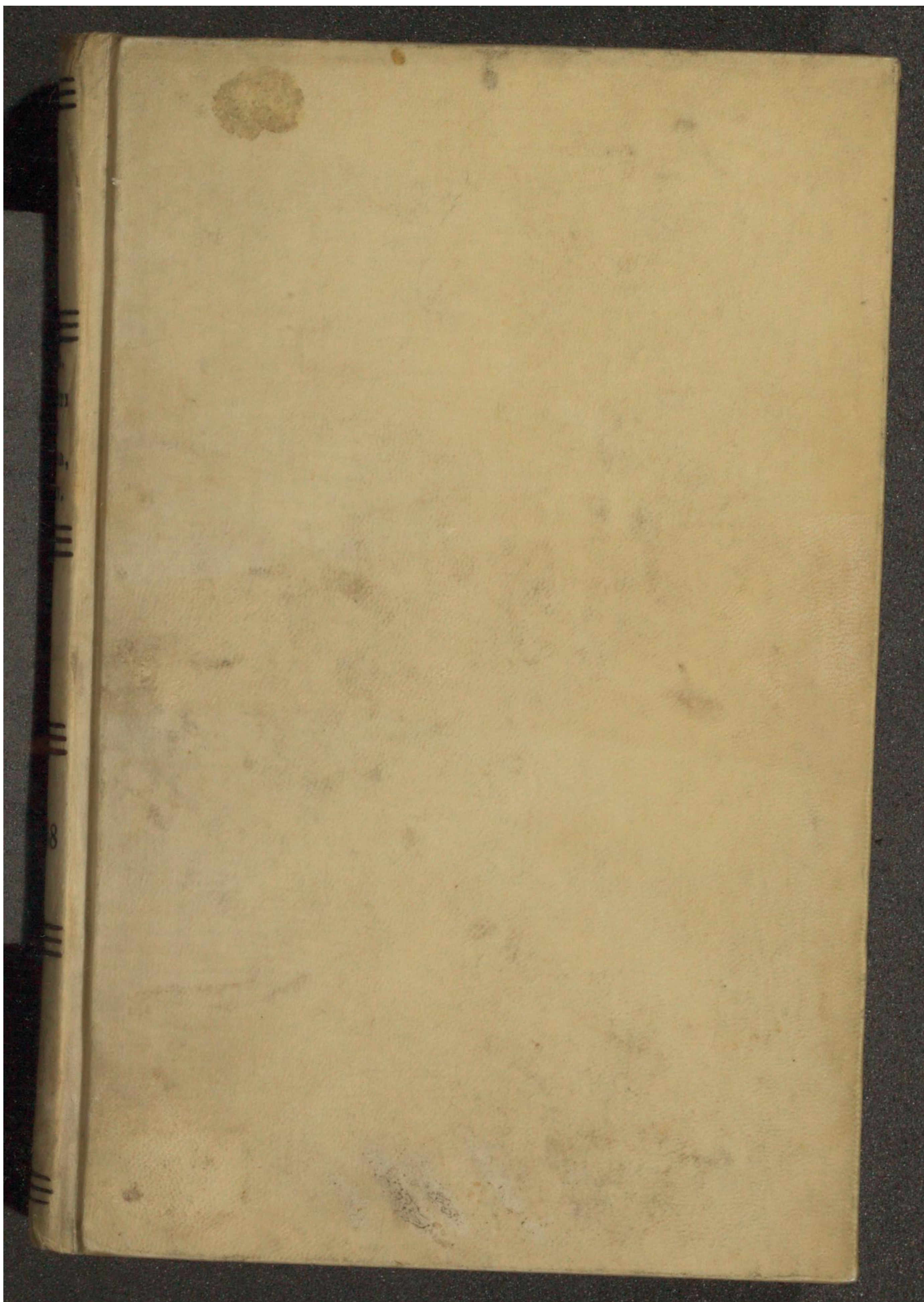
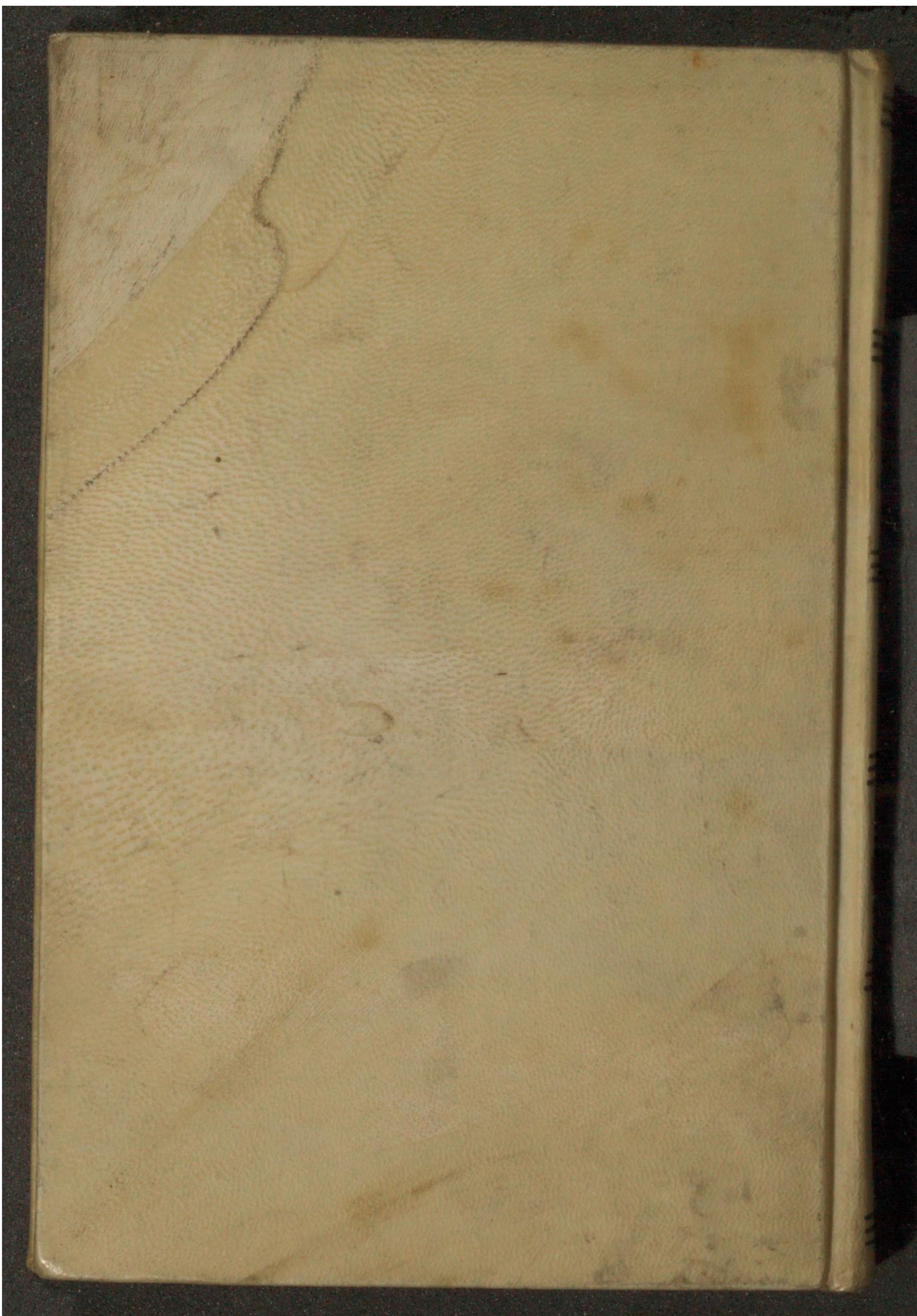

MAR.
SANCTI
DE
ARDOR,
URIN.
1558

Marianus Sanctus. Libellus de ardore urinae et difficultate urinandi. Venet., Joan. Gryphius, 1558. 8vo. 27 numb. ll,, 1 l. blank. With printer's device. Vellum. Frs. 180.—

First edition, cf. Hirsch IV, p. 135 and Haeser II, p. 151. Proksch II, p. 1. **The second book ever written on gonorrhoea.** Rare treatise on diabetes, urinary calculus &c. There are also given prescriptions and some recipes for treatment.

The author was a pupil of the famous surgeon John Vigo of Rapallo, and lived from 1490 to 1550.

Nice copy.

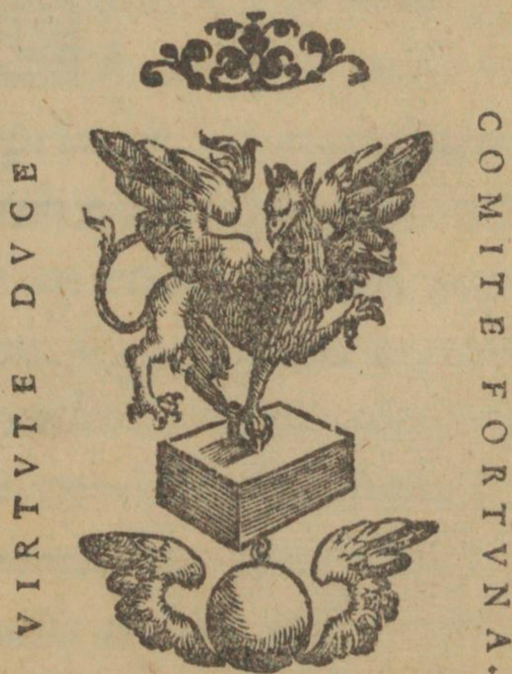

LIBELLVS

DE ARDORE VRINAE ET DIFFICVLTATE VRINANDI,

Excellentißimi Philosophi & Medici Physici & Chirurgici consummatißimi, Domini Mariani Sancti Barolitani.

Ad communem neotericorum medicorum practicantium usum nuper editus.

VENETIIS.
Ioan. Gryphius excudebat, M D LVIII.

REVEREN. ABBATI *domino Francisco Lauretano patricio ueneto Marianus Sanctus Barolitanus S. P. D.*

VANTA *sit mea erga te obseruantia Re ueren. Abbas, facile ex eo cognosci potest, quamprimum me accersitum misisti, statim e uestigio ad te euolaui, quamuis me etiam negocia impedire potuissent. Qui cum ad te peruenissem, & multos medicos congregatos in ampla, & magnifica domo (ut te decet) inuenissem inter se disceptantes de causis ardoris urinæ, multumque inter se discrepantes, Quod intelligens non potui me continere, quin in*

eos (te præsente excãduissem, eosq; in
crepans de cognitione causarum, &
ordine in curam procedendi. Cumq;
id ipsum cogitasse, statim mihi succur
rit fore consulendum illis, qui talem
urinæ ardorem paterentur, promisi
libellum me omni, qua deceret, diligen-
tia de re ipsa compilaturum esse, quem
facile poterit quisque (pro ut necessi-
tas urserit) consulere. Ecce modo eun
dem tibi usurarium trãsmitto, ad quem
componendum me tua impulit magnifi
centia, ac domestica familiaritas, quæ
me non tantum ad compatiendum, sed
etiam perpetiẽdum persuasere. Quis
enim esset, ut non affligeretur, cum no
bilem, magnificum, clarissimum, & re
uerendissimum Franciscum Laureta-
num familiæ Venetiarum nobilissi-
mæ, nepotẽq; serenissimi Ducis Leo-
nardi

nardi Lauretani, de quo tantum Venetiæ benemeritæ fuerunt: tam molestissime affligi conspicaretur hominem omnium uirtutum cumulatissimum, pientissimum, liberalissimum, & religiosissimum? Qui & si ornatus, & splendidus in uulgus exire potuisset, tamen ut splendidius, & ornatius ob familiæ splendorem, & generis claritatem per manus hominum euolaret, uolui (quod factum sit tua benignitate) illum non tantum religione decoratum, sed etiam prudentia, & sagacitate quibus cæteris præcellis, & benignitate, & affabilitate, pariterq; urbanitate, quibus nemini secundus uidearis (quod citra adulationem sit dictum) illustratum prodire, sicq; perennaturum esse. Desinent nanque maleuoli oblatrare, cum illum sub tua

umbra quiescere inspexerint, Ob idq;
nemo erit, & si maleuolus sit, qui auderet
fœdato ore quiescentem latratibus
perturbare. Sacrilegum quidem,
atque prophanum se nimium existimaret,
si quis illum tanto patrocinio ornatum,
ac etiam decoratum fœdare imaginaretur.
Idcirco te oro, atque exoro,
ne patiaris meum libellum tibi dedicatum
tuo tanto splendore esse priuatum
maiora in posterum pollicentem.
Qui si tali patrocinio indignus sua
paruitate circumspectus despiceretur,
saltem cum meo animo abs te conferatur
magno erga te, & promptissimo
ad omnia, quæ mihi abs te imperata
exequenda uidebuntur. Sicq; a me
erga te factam oblationem soluet meq;
a promissis liberabit, necnon amoris
erga te mei, & immensæ beneuolētiæ
indi-

indiciũ existat, quem rogo, eo, quo datur animo accipias, meq; in tui amore insinuare non desistat. Vale decus patriæ. Datum Venetijs, Quarto Nonas Iunij, Anno Domini M D LVI.

CAESAR SANCTVS BAROLITANVS PHYSICVS LEctori ingeniosissimo salutem.

Vicquid de ardore urinæ ueteres theorici, & practici medici prolixius disseruere, Sanctus Marianus methodo breui docet. eamq; ob oculos (quæ sané hoc potissimo nomine tibi grata esse debet) locauit. in qua aliter, q̃ blacterones nonnulli sensiere, dictum esse comperies. Quando hoc. n. tempore surrexit quædam medicorum caterua, Quæ tantum cantilenam, quam memoriæ mandauerat, narrat. nunc uero secus ista Mariani methodus facit, quam ad antiquorum scri-

pta recte intelligenda (ut dici solet) semper ipse (utuolumina sua testantur) manu duxi t hac ratione & consilio ductus, ut omnes medicinæ studiosos adiuuaret, deq; singulis causis ardoris urinæ exquisite loqui discant, & ineptas opiniones quorundam strenue contemnant. ob idq; hortatus sum calcographum, ut patris mei utilissimam de ardore urinæ & difficultate urinandi methodum imprimeret. Tu itaque candide lector hãc methodum exiguam licet, uirtute tamen magnam non asperneris, nam plus certe ex ea fructus q̃ à prolixis cantilenis illorum Patauii & Venetiarum medicorum magnopere consequeris. Interea Vale, & Aphorismos Hippocratis Coi miro modo à Sancto Mariano patre meo dilucidatos q̃ breuiter expectabis.

MARIANVS SAN-CTVS BAROLITANVS ME-dicus & Philosophus Siluio Laurentio à Portu Cabalensi physico excel lentißimo S. P. D.

VM multa sint renum, & uesicæ genera ægritudinum mi doctißime Silui, quæ hominem uarijs, multiplicibusq; dolorum cruciatibus molestant, & cruciant. De quibus omnibusnon intendo ad præsens tecum ratiocinari, sed tantum de uno molestißimo, & inter homines peculiarißimo dicto ardore Vrinæ, & de consequente ad illum ero sermocinaturus. Quandoquidem in cura illius cespitare uideam illos, qui & philosophiam, & medicinam maxime callere uideri cupiunt. Ne ergo practici poßint cum illis à recta curatione exorbitare, decreui illis succurrendum fore, ut miseris languentibus suppetias afferant. Et ut commodius id fieri poßit, quando cum Venetijs spatiabamur, sub reprehensiua quadam admonitione me excitare uoluisti, ut aliquid de ardore urinæ molestißimo adiungerem tractatibus, quos de lapide renum, & uesicæ composueram, qui tibi uisi sunt quasi mutilati sua sorore priuati. Ego uero consilium non paruifaciens amicabili admonitioni morem gerendum esse duxi, tum quia amicorum consi-

lia non sunt spernenda, tum etiam, ut miseris languentibus aliquid proficere uidear, ne assiduis languoribus cruciarentur. Ecce modo ad te transmitto tractatum de ardore urinæ depoliendum, ad quem me componendum tam amicabiliter impulisti donatum Reueren. Abbati Domino Francisco Lauretano patricio Veneto talem molestissimamægritudinem patienti, quem non tantum sibi ipse sed etiã cõmuni utilitati consulere poterit nimium inuidiosum illis inuidis. qui me detrahere nunquam cessant, ut suam celent ignorantiam. In quo primum quid sit ardor urinæ dicere constitui, ut ordine omnia persequi uidear, deinde quæ sint eius causæ, & quomodo causatur, & ad quæ subsequitur, cur sit difficilis eius cura, & in quot modos diuidatur, ultimo uero de prognostico erit absoluendum. Istum ergo ordinem sequar. Nanque compertum est ordinem omnium dicendorum scientiam, & intelligendi facilitatem præstare. Quandoquidẽ de omni re, de qua ratiocinandum erit. semper ab ipsius diffinitione inchoandũ est, ut intelligatur quid sit id, de quo sermo habẽdus sit, ob idq; modo ab ipsa diffinitione exordiar.

Veruntamen quædam mihi prius communia dicenda succurrerũt, quæ ad introductionem meæ sermocinationis non parum conferre uidentur, à quibus cum absolutus fuero, diffinitionem aggrediar. Quapropter dico omnes renum ægritudines dolorem excitantes aut solutionem continui, aut subitas alterationes ostendere. Fiunt autem alteratio-

nes

nes aliquando ſimplices, & aliquando compoſitæ, Simplices autẽ ſunt, quæ ſine humoris uitio exiſtũt. Compoſitæ uero ſemper ſunt cũ humoris uitio. Quæ uero ſunt ſine humoris uitio dicuntur complexionales, quæ una uel altera qualitate diſcraſſantur. Quæ uero ſunt cum humoris uitio, dicuntur humorales. Fiunt autem humorales aut ab humore calido, aut frigido. Si ab humore calido, aut à ſanguine, aut à cholera, ſi à frigido, aut à phlegmate, aut melancholia. Si à ſauguine ſunt, aut ſunt à ſanguine peccante in quali, aut in quanto: Si peccat in quali ſola alteratione ſuæ contrarietatis curatur. Si in quanto ſolũ peccet ſanguis, phlebotomia euacuatur. Si à cholera, aut à cholera pura, aut non pura: Si uero à pura, curantur alterantibus, frigidis, & humidis. Si à non pura curantur euacuationibus iuxta humoris exigentiam & mixtionem. Si autem fiunt à phlegmate, aut fiũt a phlegmate naturali, et curãtur calidis, & ſiccis alterantibus. Si uero fiunt à phlegmate non naturali indigent euacuatione humorem peccantem educente. Si uero à melancholia naturali, calidis, & humidis curantur. Si à non naturali, purgationibus, quæ inferius dicentur. Si uero fiunt à ſolutione continuitatis, quia ſolutio cõtinui multipliciter dicitur. Eſt enim ſolutio continui, ab apoſtemate, aut inciſione, aut corroſione, aut putrefactione. Si fit ab apoſtemate, phlebotomia, et encathiſmate curatur. Si ab inciſione, unione, ſi à corroſione, curatur à corroſiuam diſpoſitionem prohibentibus. Si à putrefactione,

ne, uotis, & rogationibus curatur, ut infra dicitur. Verum nos de illis tantum ratiocinabimur, quæ ardorem urinæ causant, cuius rei causæ tria sunt capita principalia, quæ ardorem urinæ causatum declarant, scilicet diabetes, diapnes, & lapis in uesica, de quibus omnibus sigillatim dicemus. His igitur prælibatis ad ardoris Vrinæ diffinitionem accedamus, ut ipse rei series postulat.

Ardor urinæ quid.

ARdor urinæ est præter naturalis sensibilitas in ulcere existente in collo uesicæ, aut in canali uirgæ, ab humore cholerico adusto, uel bauracbino, ex corrosa epidermia factus. Quem mordicatiua urina per ulcus uel ulcera transiens, querulis lamentationibus, altisq; suspirijs infirmum molestans excitat, eundemq; ad hecticam, uel hydropem aliquando inducens.

Causæ ulcerum.

CAusæ autem ulcerum sunt excoriatio primo ab asperis arenulis epidermiam rodentibus facta. Quam si optimus quisque diligens in homine mortuo uidere conabitur, difficulter eam intuetur, adeo subtilis est, & carni conformis non multum ab ea dißidens, quæ inferiori labello sepæ mulieri contingit non ulcerato, sed epidermia spoliato, quæ saliua,

liua, aut aceto mordicata incensiuum ardorem exhibet talem aliquando, qualem delicata mulier uix tolerare potest, aut est apostema, aut bothor cum ulcerantur. Et cui aßiduæ fit urina acuta, succedunt uulnera, & ulcera in uesica, & sunt difficiliora, quam ulcera renum, quoniam membro neruoso incumbunt. Accidunt autem ulcera in meatibus propter generationem materiei excoriationem facientis, aut propter lapidem facientem accidere excoriationem.

Causæ lapidum & arenularum.

CAusæ autem generationis lapidis, & arenularum, sunt multitudo humorum, & eorũdem uiscositas, & conclusio pororum, & meatuum, & debilitas expulsiuæ, quæ causæ præcipue abundant in pueris. Si uero großi, & uiscosi humores fuerint, & poros renum strictos inuenerint, uirtute expulsiua debili existente, in arenas, & lapides conuertuntur. Si autem uirtus expulsiua sit fortis, ipsos cum dolore ante perfectam concretionem expellit. Quapropter dolor in renibus fit ex uiscosis humoribus, quia uix expelluntur, ac etiam ex subtilibus, & liquidis multum crescentibus, si pori stricti sint. Si autem expelli non possunt, dolor maior est, & etiam in partibus inferioribus dormitationem, uel aliquam læsionem inducunt, non autem ardorem urinæ facient.

Signum

Signum distinguens arenulas.

Cognitio diuersitatis inter istas arenulas est, quia si arenulæ fiunt ex calculo colliso, & confricatæ inter digitos non minuuntur, nec dissoluuntur. Si autem fiunt ex alijs causis, quia tunc fiunt ex humoribus, de facili frictione digitorum dißoluuntur.

Diuersitas arenularum.

Ex calculo uero renum, uel uesicæ fiunt arenulæ. Quæ autem fiunt à uesica, sæpe albæ apparent. Quæ uero à renibus fiunt, ad subrufum uergunt colorem. Isti autem colores fiunt à re agente secundum maiorem, uel minorem actionem suæ decoctionis in materiam calidam, uel frigidam operantis. Nam si phlegma dominetur, Arenæ fiunt cineritiæ ad albedinem pertinẽtes. Si ex cholera, citrinæ. Si ex sanguine adusto, rubeæ. Si ex melancholia, liuidæ, uel nigræ. Hinc est, quod lapis diuersificatur, ut nunc cineritius, nunc citrinus, nunc albus, nunc liuidus, & niger generatur. Cum lapis nil aliud sit, quã coagulatio, & glomeratioarenularum. Verum omnium autem arenularum liuida est peßima, uel nigra, quia à duriori materia generatur. Et propterea quæcunque contritioni, & fricationi inter digitos resistunt, deteriores sunt.

Lapis quid.

Colores

Colores lapidum.

LApidum autem colores maximam habent utilitatem in uia curationis, ne ſcilicet cauſa exiſtente calida, exhiberentur calida, quoniam petrificarent, & magis indurarent. Hinc patet ignauia imperitorum, qui in omnibus ægritudinibus, & præcipue in hac, de qua loquimur, uolunt uno experimẽto ægritudines cõtrarias curare, & maxime errãt infirmo nocumenta plurima inferentes.

Quid cauſat diabeticam paßionem.

OMne enim calidam, & ſiccam diſtemperantiam renum excitans cauſare poteſt diabeticam ægritudinem, Quæ eſt immoderatus tranſitus, uel aractus urinæ ab hepate ad renes, & per renes fit tranſitus ad ueſicam. Nanque diabetes eſt renum affectio maximam ſitim inducens, quamuis etiã nonnulli urinæ profluuium diabetim appellant, propterea ꝙ ſitim inducit, dipſacum appellant ex nimio bibendi deſiderio. Fit enim ex calida, & ſicca diſtemperantia renum. Nam renes cum in calore diſtemperati ſunt, attrahunt à kilo, & quia kilus eſt albus, & in mulgentibus non ſuſcipit decoctionem, ideo urina eſt alba ratione kili, apertis ergo cotilidonibus per renum caliditatem attrahitur phlegma, quod deſcendit per mulgentes in ueſicam, & cum urina expellitur, et apparet, quòd ſit ſanies propter uirtutem

Diabetica paſſio qd.

Diabetes quid

Vnde ſit.

quare urina alba.

error quosgundam. uirtutem retentiuam debilitatam, quapropter male faciunt, qui in tali ægritudine exhibent oppiata, quæ debilitant magis uirtutem retentiuam, cum sint administranda frigida & stiptica. Et kili attrahunt à capillaribus, & capillares ab hepate, & intestinis & stomacho. Cumque humiditas attracta inuenit uirtutem in renibus defectam, uel meatus caliditate ampliatos, elabitur uelociter, & descendit. Quare urina kilosa, alba, & tenuis sæpe, & multum mincta diabetem significat. Si autem cum nimia siti & immoderata totius corporis siccitate apparet, prona est in hydropisim conuerti, ob idque hydrops renum à quibusdam uocatur. Contingit autem à lumbis, & hylijs, & hepate, ut dicitur in secũdo prognosticorum, quamuis etiam à splene aliquando oriatur.

Nota,

Vrina Kilosa alba & tenuis diabetem significat. Hydrops

Signa caliditatis renum.

Significatur enim caliditas renum ex incensione urinæ, sicut sua rubedine, & sua citrinitate. Deinde ex priuatione pinguedinis totius corporis, & ex caliditate tactus, & ex ueloci accessu apostematum, & maxime calidorum, & multo desiderio coeundi, & siti nimia. Et quãdo multiplicãtur ægritudines in renibus, debilitatur hepar adeo, donec per ueniat res ad hydropisim, siue renes sint calidi, siue frigidi. Cumq; ergo uides habentem dolores in renibus mingere urinam uiscosam ueluti mucum, tunc scias, quod illud addit in doloribus eorum propter

illud,

illud, quod attrahitur de materijs malis, & generant quandoque lapidem, maxime si fuerit ardor urinæ, & resoluuntur eorum ægritudines per urinam grossam residentem in non habentibus ardorem urinæ.

Frigiditas est etiam causa diabeticæ paßionis.

Accidit autem aliquando frequens mictus non à caliditate, sed ab hepate infrigidato, et non potente continere urinam propter defectum uirtutis contentiuæ; Vnde continue fluit ad uesicam, & in multa quantitate mingitur. Nec talis diabetes uidetur esse ex attractu renum, cum nulla signa caloris, aut uitij in renibus appareant. Nec etiam ex uitio uesicæ, cum uirtus ipsius urinam colligat, frequens autem recollectio ipsius est ex frequenti aduentu urinæ ad ipsum, quare nullo uitio continente renes, frequens enim fluxus ipsius non nisi ab hepate uidetur procedere. Erit ergo diabetes uitio hepatis debilitatis, uerum extat differentia inter talem fluxum, & diapnem, quoniam in tali fluxu diabetæ multa urina mingitur, Et in diapne pauca, quamuis frequens in utroque mingatur. Nota.

De diapne.

Est mehercle diapnes inuoluntariæ urinæ emissio, & eductio per uesicam, quemadmodum

diabetes per renes, dicta est à diapneo uerbo Græco, quo significatur effluo. Est autem inuoluntaria urinæ emißio duobus modis, aut quia cogitur æger stimulatione ipsius urinæ propter acumen ipsius, & uocatur ardor urinæ, siue calidus minctus, aut ex frigiditate debilitante neruos uesicæ, quare cadit uirtus ipsius retentiua. quemadmodum accidit ambulantibus in niue, & glacie pedibus nudis. Vnde frigiditate intensa redditur uesica quasi paraliticata, cum urinam nequeat continere. Signa autem diapnem ex ardore urinæ prouenientem significantia sunt, quia ad eam sequitur ardor nimius urinæ: & punctura iecticatiua. Fit autem aut uia crisis, aut propter acutos humores.

Fit duobus modis urina inuoluntaria emissio.

Signa diapnes.

Vnde nascuntur lapides & arenæ.

Lapides, & arenæ nascuntur ex superfluitatibus uarijs, & uiscosis in renibus, & uesica, ex quibus difficultas mingendi generatur.

Quomodo fit generatio lapidis.

Generatur autem lapis per calorem agentem in humidum uiscosum sublimando partes subtiles, & ingrossando grossas. Nam calore igitur agẽte in materiam unctuosam, uel uiscosam, & eius humidum extrahente introducitur siccum, & calore exeunte, relinquitur frigidum, quapropter frigiditas

tas ſuccedens conſtringit poros a calore diſſolutos. Siccitas autem conſtringendo coagulat, & indurat taliter, ut non pateat uia diſſolutioni. Et calor ipſum diſſoluere non ualet, quia ipſum coagulauerat euaporando, & finiendo eius humidum. Frigidum autem, & ſiccum nec diſcoagulant, cum ſint principia coagulationis. Verum ſiccum eſt formale coagulationis, humidum autem diſcoagulare non poteſt, quia in ſiccum ingreſſum non habet, ut prædicat Ariſtoteles in mineralibus. Quapropter humidi, & ſicci eſt firma commiſtio propter profundationem, & ſubintrationem unius in alterum per minima, & talis profundatio eſt uiſcoſa. Quum aũt aer ſiccus introducit aquam in tali miſtione, diſponitur materia arefactioni, unde diſſoluto humido, ſegregantur partes lapidis, & cadit arena, ut eſt uidere iu lapidibus marinis, qui à uento conſumuntur. Euaporato autem humido, ſoluuntur partes, & cadunt arenæ, ut placet Ariſtoteli. Quapropter cauſæ petrificationis lapidis in ueſica ſunt tres. ſcilicet, Calor conſumens, materia uiſcoſa, & ſtrictura meatuum. Quia calor adurens agens in materiam uiſcoſam retentam per ſtricturam meatuum per diurnam conuerſionem reſoluendo humidum exiccat, coagulat, & indurat. Et id non ſolum fit in renibus, & ueſica, ſed etiam in ſtomacho, & in inteſtinis, ac etiam in pectore, & alijs locis corporis humani, quemadmodum uidi Raguſii, quendam nobilem, cui quolibet anno oriebatur lapis in aliqua parte corporis, quem tangere quiſque poterat,

Cauſæ petrificationis lapidis in ueſica.

terat, fortasse generabatur ex eadem causa ex qua cholica, & iliaca paßio fiebat. Quoniam ipse incidebat in cholicam, & iliacam paßionem, quæ multum sunt peculiares in illa ciuitate.

Veruntamen lapidis generationem fieri hoc modo pater meus Hippocrates in libro de aere aquis & locis dicit.

Calculo uero maxime laborant homines & ex renum affectionibus & urinæ stillicidio, & coxendicum morbo corripiuntur, & herniæ fiunt, ubi aquas omnigenas bibunt, & de magnis fluminibus, in quæ alia deferuntur, & de stagno, in quod fluxiones multæ ac omnis generis deueniunt, et qui aquis inuecticijs utuntur, quæ ex longo, & non breui locorum interuallo afferuntur. Non enim fieri potest, ut alia aqua similis sit alij, sed aliæ dulces sunt, aliæ salsæ, & aluminosæ. Aliæ de calidis fluunt. Vbi uero hæ inter se miscentur, dißident, & quæ fortißima est, semper superat. Præualet autem non semper eadem, sed alias alia, sed ex uentis alij quidem Boreas robur exhibet, alij uero Auster. Et de reliquis eadem ratio existit. Talibus igitur necesse est limum, & arenam in uasis subsidere, & ab his, si potentur, morbi prædicti fiunt. Quod autem non omnibus, consequenter declarabo. Quorum quidem aluus satis fluida est, ac sana uesica, non ardens, neque stomachus uesicæ ualde coardescit, hi facile urinam eijciunt, & in uesica nihil ipsis congregatur. Quorum uero aluus ardens, ac feruida fuerit, in his necesse est etiam uesicam

idem

idem perpeti. Quum enim magis quàm pro natura fuerit calefacta, stomachus ipsius inflammatur. Vbi uero hæc perpetitur, urinam non dimittit, sed in se ipsa concoquit, & adurit. Et quod quidem tenuißimum in ipsa est, excernitur, & quod purißimum est, transit, & emingitur. Quod uero craßißimum, ac turbidißimum est, coaceruatur, & concrescit, primum quidem parum, deinde maius fit. Dum enim uoluitur ab urina, quicquid crassum compactum fuerit, ad se ipsum adaptat, atque sic augescit, & in tosum concrescit. Et cum urinam emittit, ad uesicæ stomachum allabitur ab urina impulsum, & urinæ missionem impedit, & dolorem uehementem exhibet. Quare pueri calculosi fricant, ac trahunt pudenda, uidetur enim ipsis causa minctionis eo loco esse, signum autem eius, quod hæc ita se habent, hoc est, urinam splendidißimam calculosi mingunt ad similitudinem seri, eo q; id, quod craßißimum est, ac biliosissimum, istic manet, & coaceruatur, & concrescit. Et plerique sane hoc modo lapidem, & calculum cõtrahunt. fit autem pueris etiam ex lacte, si non salubre id fuerit, sed ualde calidum, ac biliosum, uentrem enim percalefacit, & uesicam. Quare urina, dum aduritur, hæc patitur. Et sane sentio melius esse pueris uinum quam aquosißimum dare, minus enim uenas adurit, ac resiccat. Muliebribus autem pudendis non similiter contingit, meatus enim urinæ in uesica breuis est, et amplus, ut facile urina impellatur. Neque enim manu pudendum fricat, ueluti mascu-

Vrina calculosi.

Nota uinum quam aquosissimum pueris dari.

lus, neque urinæ in uesica meatum contingit, ad pudenda enim perforatus est, & quia meatus sunt ampli, etiam plus bibunt, quàm pueri. Et de his quidem sic res se habet, aut his quàm proxime, hæc de lapidis generatione Hippocrates sensit in loco præallegato.

Quæ sequuntur ad lapidis generationē in uesica.

AD lapidis generationem in uesica sequuntur stranguria, dissuria, & suria, quæ possunt esse morbus per se. & aliquando sympthoma aliorum morborum. Quando enim est morbus per se, habet fieri ex duplici causa, uel enim ex cholera ignita: acuente urinam, unde sicut guttatim in uesicam cadit, ita guttatim mordicando expellitur. Vel habet fieri ex humore phlegmatico relaxante neruos colli uesicæ, unde nequi urina retineri, sicq; guttatim distillat. Et quando est ex calida causa, cognoscitur per arsuram, & mordicationem circa uirgam, et per uirgæ inflationem, & testiculorum, atque urinæ colorationem. Et quandoque est ex phlegmate, & cognoscitur per urinæ discolorationem, & spissitudinem eiusdem. Nam urina in stranguria est liuida, & pauca, & frequenter micta. Et urina in his morbis tribus est pauca, uel paucior, uel paucissima, uel nulla. Cum fuerit ex oppilatione, magna, maiore, uel maxima. Inde enim stranguria præclusio urinæ appellatur. Fit autem præclusio aut ab apostemate, aut sanguine

Vrina strāguriæ.

Stranguria quid.

sanguine coagulato, uel sanie, uel lapide, uel phlegmate, cadente in foraminibus urinæ, & oppilante uias transitus, quod coagulat, & densat uesica sua frigiditate. Et oppilatio si facta fuerit ex toto, ita ut urinæ nullo modo pateat transitus, suria uocatur. Si autem non ex toto oppilatur, sed aliquid extra euadat, & continue, & guttatim, dissuria uocatur, & continue expellitur, quia continue uesica grauatur.

A quo fit preclusio.

Suria.

Dissuria.

Signa lapidis renalis.

VRina enim tenuis, & alba cum arenulis rubeis, præcedente lactea, lapidem in renibus significat. Veruntamen si tenuis, & alba, præcedente lactea, & spissa, cum arenulis lapidem confirmandum significat. Spissa autem nondum confirmatum, sed sine arenulis præcedentibus omnino confirmari significat cum his tamen signis scilicet cum dolore, & grauitate renum, & pruritu in ea parte, in qua lapis colligitur, ac etiam cum punctura, & dolore ani, & ancharum, & dormitatione pedis, ex parte renis infirmi, & aliquando etiam cum dormitatione testiculi, ex eadem parte renis infirmi. Et urina exit paulatim, cũ ardore uirgæ, et arenoso sedimine.

Signa lapidis confirmandi renalis.

Signa lapidis.

Signa lapidis uesicæ.

VRina autem, tenuis, & alba cum arenulis albis,

Sympthomata lapidis uesicæ.

bis, præcedente lactea, & spissa; lapidem in uesica significat. Verũ eius sympthomata sunt dolor in collo uesicæ, & in uirga, & in pectine, atque prurigo in glande priapi, cum tensione, & arrectione uirgæ, & cum difficultate mingendi, & ardore uesicæ, & aßiduo desiderio fricandi uirgæ præputium, & cum sederit sentit punctiones prope anum, aut quia lapis est magnus aut quia sunt plures uno. Si uero urina alba, & spissa cum arenulis, quotidie attenuari lapidem confirmandum ostendit: si postea alba, & tenuis sine arenulis, lapidem omnino confirmatum significat.

De cura lapidis renalis.

Visum est ergo quo modo lapis renalis poßit facere scoriationem, & ardorem urinæ, ac ulcera in uesica, & in eius collo, nec non in uirgæ canali. Visum est etiam quo modo in diabete, & diapne, & lapide uesicæ, fiant ardores uesicæ, & prope anum punctiones, cum infirmus sederit. Visa sunt etiam ambarum signa læsionẽ manifestantia. Restat modo, ut curationes earum sequamur, ordine, ut dicta sunt. Et incipiamus ab ipsa diabete, quæ est immoderatus transitus uel attractus urinæ ab hepate ad renes, & per renes transiens maximam sitim inducens ex desiccata membrorum humiditate propter distemperantiam calidam, & siccam renum factam.

Diabetes quid.

Causæ

Causæ transitus uel attractus urinæ ad renes.

FIt autem transitus, uel attractus urinæ ab eo, quod calidam, & siccam distemperantiam renum inducere potest. Qualis est: Aer nimis calidus tempore Iunij, Iulij, & Augusti in nostro climate, maximeq; si suppeditaret complexio hominis calida, & sicca. Qui cholericus dici potest, præsertim si solitus sit cibarijs calidis, & siccis uesci, qualia sunt piperata omnia, & calida sinapizata, & biberit uina calida, & sicca, in potentia, qualia sunt uina maluatica, & romania, & hippocratica, & similia arte confecta, sicq; unusquisque per se in cæteris caliditatem, & siccitatem poßidentibus discurrat, quæ omitto, ne uidear grandire libellum, ac etiam balnea domi artificialiter facta, ac etiam diuretica fortia, quæ aperiendo poros materiam ad locum aggregant. Accedunt etiam uigiliæ magis modo factæ, quæ desiccant hominem, & complexionem aridam fouent. Quid dicam de motu laborioso? cum sit causa maxima adustiui caloris, & renum apertionis? præsertim in hominibus delicatæ complexionis, & ociosa quiete quiescentibus, non solitis equitare, nam assuetis non fit paßio. Qui cum equitare uolunt, aut staffectam currere, maxime si in carribus, uel curriculis carrectis dictis ueherentur, quia uolutatim, aut saltim rotando fluunt, patiuntur maximas renum apertiones. Quales sunt magnifici, et clarißimi Veneti, qui de facili in talem molestißimam incidunt

ægritudinem. Qui ſedere potius, quàm currere locorum perſuaſione allecti ſciunt, ſicq; prudentiores fiunt. De inanitione, ſeu conſumptione illarum glandularum, quæ in collo ueſicæ ſunt, ad quas cauſarum ignari medici penitus confugiunt, nihil dicam, qua ſæpe ſe magnificari, & ſapientari, ac authorari uolunt medici cupientes ſuam celare ignorantiam, quã detegit patiens bene complexionatus. Dicant ergo mihi iſti mali medici phyſici. Quando patiens fuerit complexionis calidæ, & humidæ, & corpore bene complexionatus, & carnoſus, & pinguis, quo modo poteſt in illo ardor urinæ ex illa ſiccitate amygdalarum in collo ueſicæ exiſtentium incendi? Quod ego nullo modo id capere poſſum, ſed facile ego inducerer ad credendum, ſi dicerent, Conſumptos, & extenuatos ab aliqua febre acuta, uel longa ægritudine, quæ non ſolum carneas partes, et neruoſas, ſed etiam oßium medullas adurendo, & deſiccando conſumunt, poſſe in ardorem urinæ incurrere, à quo etiam non excipiuntur miſerrimi ſenes, in quibus longo uitæ tramite non ſolum ſubſtantiales, ſed etiam accidentales humiditates deſiccatæ ſunt, ſæpe ardore urinæ cruciantur. Poſſunt etiam animæ accidentia adeoullioſa iracundia calefacere corpus, q; de facili poßit homo talem ægritudinem pati, maximeq; cum complexio corporis animi affectui inhæreat, quod in philoſophica facultate prædicatur. Taceam ne an eloquar, quid poßit in hac ſuſpitioſa ægritudine, non ſolum luxurioſus, ſed etiam

Nota in malos medicos.

pro-

prolificus coitus facere, qui non tantum humiditates primas, sed uerum etiam secundas inordinate factus consumit, excitando illam fœtidam paßionem gomorream, ac fluxum sanguinis inducendo, nec non hecticã inferẽdo, & aliquando corporis consumptionem, marasmum fouendo, difficilẽ curam inferendo.

Quæ faciunt curam difficilem.

ENimuero omnes ægritudines, quæ instrumenta medicinæ superant, difficilem de se præbẽt curationem. Tum etiam cum causas, & sanitatis impedientia uenari nesciant inscij medici, qui philosophicam facultatem scire præ se ferunt, et in paruis, & minimis postea cespitent, & cæcutiant. Cum impoßibile sit ægritudinem curari, nisi prius cognoscatur. Non dico cognosci, cum affectio mala alicuius particulæ nostri corporis cognoscatur. Id enim non solum triremum barbitonsores, sed etiam cerdones hoc modo sciunt affectiones cognoscere. Sed dico causas affectionum scrutari debere, quod proprium est artificis scientißimi. Tunc enim unumquodque scire putamus, cum causas ad prima usque principia cognoscimus, ut philosopho placuit, & rei ueritas ostendit. Ne forte nobis contingat quemadmodum contigit nuper medicis: qui cum ad quendam nobilem antistitem Venetum accersiti fuissent, ut supra malam renum dispositionem cum urinæ ardore, quã patiebatur, collegiando prouiderent, habiti sunt ex igno-

Inscitia medicorum.

Nota quorũdam medicorum ignauiam.

ignorantia causæ ignari, & omnium scientiarum ex pertes, quod ostenderunt, dum causas perscrutaren tur. Nam aliqui illorum causas ignorantes dixerunt morbum esse Gallicum, ad quem miseri et ignari phy sici sæpe cõfugiunt tanquam sit omnium morborum refertus, quem pro clipeo eorum ignorantiam tegen te obseruant cum illis affatim administret lignum sanctum gauliacum dictum, in quo tantum confidunt ut omnes morbos ad illum reducentes putant posse sanare, qui si aliquando interdicerentur decoctionẽ ligni sancti administrare ab omnibus tanquam fuci inter apes cogniti inertes atque ignari haberentur. Aliqui uero ardore urinæ ex infirmi suspiriosa mo tione percipientes dixerunt ardorem illum à siccita te euenire amygdalarum in collo uesicæ existentiũ, cum ille esset complexionis calidæ, & humidæ, & corporis habitudine pinguis, ex quo nullo modo esse poterat, quod isti boni, & inertes machinabantur. Quando extenuatis, & ægritudine longa arasmati cis corporibus soleat illud contingere, & apparere. Et quamuis aliorum futilis & inanis uidebatur opi nio tamen magis uidebatur inanis, & futilior opinio & sine ratione excogitata illius, qui cum se Chiro logum & physicum & omnium scientiarum sectato rem profiteatur. In hoc autem maxime ut assolet de lirauit, & sine ratione loquebatur in tantum ut non scientiarum sectatorem eum sed earum ardelionem quisque iudicare poterit adeo sine ratione loqueban tur: Et ideo non mirum erat si contraria remedia or

Clipeus ignari medici.

Mala cuiusdam medici existimatio.

Futilis & inanis cuiusdam opinio.

dinabant

dinabant ex causæ ignorantia. Ne ergo nobis contingat quod sit à ratione deuium euagemur in cognitione causarum ardoris urinæ, dicentes illum euenire posse à calida materia, & frigida, ac etiam humore baurachino salsuginoso, & quod frequentius contingit ex lapide in uesica existente. Et cum illi nesciuerunt causas ulcerum, à quibus ardor prouenißet, distinguere, inciderunt in maximum & mortiferum errorem. Nanque contrarijs contraria sunt exhibenda, maxime causa ulceris frigida existente, frigida exhibent, putantes extinguere ardorem urinæ, augmentant causam ulceris, & infirmos ad perditionem inducunt, existimantes uia rationali, & non experimentata simplicium cognitione, posse ægritudines curare, cum tamen ad mortem miserum infirmum non tantum impellant, sed etiam uiolentia quadam trudunt. Si enim nolunt audire Galenum in tertio de interioribus capite quarto dicentem, Via rationalis, qua ostenditur, quo modo aliquid curari debeat, non inducat, infirmum nisi ad perditionem. Et propterea loicis uituperium contingit, eorumq; gulosæ superbiæ repugnatio. Nam quicunque rationales sunt ad malignitatem, & nocumentum deferuntur. Intelligant saltem ad malam eorum crucem Hippocratem in libro de decenti ornatu dicentem, Quicquid autem artificiose dictum est, non autem factum, methodi inartificialitatis demonstratiuum existit. Nam putare quidem, non autem facere, ignorantiæ, & inartificialitatis signum est. Opinio enim

Maximus error quorundã physicorum.

Non uia rationali sed experiẽtia morbi curantur.

Galenus.

Intelligant Hippocratem.

enim maxime in medicina in crimen uertitur eam adhibentibus. His uero, qui ea in se usi sunt, perniciem affert. Etenim si sibi ipsis in sermonibus persuaserint, & opus scilicet operari ex disciplina se scire putauerint. Quemadmodum aurum adulterinum in igne iudicatum, tales se ipsas esse demonstrant. Quid ergo dicam de tot modis collegiandi istorum medicorum, inter quos tu solus fuisti qui essentiam & accidentia lapidem arguentia cognouisti mi Silui, qui non utilitatem pro infirmo cogitant, sed quo modo animum infirmi sibi commodius allicere possint, ut fidem consecuti dexterius aurum expilent, et non quid infirmo conducat, imaginantur, sed quid in dicendo adulatione quadam ornatius, politiusq; polleant. Vnusquisque eorum student, credentes eloquētia, & non remedijs ægritudines curari. Quos ego existimo non medicos, sed falsos alchimistas esse, qui ratiocinando totam se alchimiæ scientiam callere profiteantur, in operando postea se deceptos esse a suis rationibus cognoscunt. Et ne suam detegant ignorantiam, statim incusant patientem materiam non bene effecatam fuisse, uel ignem agentem cum re combustibili nimium ultra, uel infra gradum (quam deceret) suam actionem exercuisse. Non secus agunt isti medici, collegiando mi doctissime Silui, sciunt enim complexiones, ætates, consuetudines, anni tempora, morbos, causas morbi, & accidentia morbi diserte ratiocinando demonstrare, postea in curando decipiuntur ex non aptis & appropriatis exhibitis

Falso collegiantes.

Nota medicos falsos alchimistas esse.

bitis remedijs, quod uidentes statim incusant naturæ ingurgitationem, uel eiusdem segnitiem, aut infirmi inobedientiam, sicq; agentes a repræhensione liberos se esse credunt nocumenta plurima inferentes. Et si quis illum postea interpellaret petens ab illo quã iste ægritudinem patiatur, statim inconsiderato respondet (ut nuper cuidam fatuo se medicum existimanti contingit) ægritudinem talem ex inordinato regimine prouenisse patienti cum nil aliud sciant dicere nisi ex inordinato regimine, cui ego respondens dixi, animaduerte q̃ iste patitur erysipelas in peritoneo ex instigatione cãdelæ medicantis impositæ in tybonem priapi quem nisi recte curaueris in estiomenum incidet. respondit ignarus ille hoc meũ est & non tuum, nam plures curaui. ego uero subridens dixi, tuum ergo sit hoc & non meum: & statim à cura discessi. ò admirabile dictu sequenti die totum oseum estiomenatum fuit sicq; hominem ad mortem duxisset nisi à natura non errante curatus fuisset & hoc quidem male ferentes siqui sint. Et si qui sint, qui recto, bonoq; consilio, eos admoneant pro infirmorum salute, ut recta admonita disturbent, statim agmine facto in ueridicum irruunt, & uoce clamosa, ut astantes eos admirarentur, erumpunt, arguo sic, ulterius arguo sic, præterea addo sic. Hi enim arguendi modi sunt remedia infirmorum, & requies miserrimorum languentium, quos ad ultimum uitæ arguendo conducunt. Admirantur postea cur sic pereant cum eorum ignominia, hoc autem commen-

Nota.

commentantur ut audientes adulatione perciti admirentur eorum locutiones, & non iudicent uera ne, an falsa dicant. Verum ego non tantum illos admiror cum sint assueti adulari sed infirmos, qui se potius mori cupiunt, q̃ recte curationi se summittere, falso persuasi ab ignaris physicis dicentibus, talem curauimus hoc modo curandi, uerum non dicũt centos sic persuasos interfecisse. Adhuc etiam difficilem curationem facit ipse infirmus, qui se nõ uult admonitionibus ueridici medici submittere, nec quæ sunt pro sua ægritudine necessaria suscipere, sed obstinatione quadam se mori potius cupiunt, q̃ recte curationi animum incuruare, maximeq; si persuasione alicuius inuidi medici ad id recipiendum calcitraret. Vnum etiam adhuc restat, quod difficilem curam faciat, & est, quando non fit debita medico solutio, qui tunc se negligit diligentem esse, cum stipẽdio, quod inde collecturus erit, interdicatur, quod de Magnificis Venetis uero dicere non possum. Nanque medicis lõge semper sunt munificentissimi. Hæc igitur faciunt difficilem ægritudinum curationem.

Admiratio

Altera curationis difficultas.

Altera difficultas.

Quot modis cura diuiditur.

DIuiditur eius cura in diætam, potionem, & manualem operationem. Et hoc quando ea, quæ per os propinata sunt, duobus mensibus non contulerunt. Tunc manuum operatione salutifera perficitur, quæ uoce, & non re molesta sentitur. hoc autem ne-

tem ne-

tem nemini mirum esse debet, quando trito prouerbio dicatur, ut uitam redimas, ferrum patieris, & ignem, de qua posterius dicitur. Dicamus ergo prius de diæta, ut ipse rei ordo uidetur postulare. Prouerbiũ

De cibo & potu.

Dicamus ergo prius de diæta ex cibo, & potu, quæ duplex est, præseruatiua scilicet, & curatiua. Præseruatiua duas habet intentiones, præseruat enim à caliditate, & frigiditate, Præseruatiua enim in materia caliditatis sumit intentionem à causis facientibus transitum, uel attractum urinæ ad renes contrariam dispositionem, & qualitatem causarum scilicet caliditatis superfluæ, & uiscosæ materiæ, quæ uitandæ sunt, habens. quæ dictæ sunt in capitulo causæ transitus, uel attractus urinæ ad renes. Curatiua uero sumit intentionem ab hora paroxysmi, in qua infirmus sit diætandus. Hoc autem consideratur à robore uirtutis, maximeq; si eo tempore debilitaretur, & instauratione indigeret. Quoniam durante paroxysmo, subtiliter erit infirmus cibandus: dico subtiliter, ut quicquid una uice sumendum sit, pro duabus uicibus sit partiendum, ne cibo stomachus grauetur, et stomacho repleto dolor maior causaretur. Et quia dolore uirtus prosternitur, ideo reparanda erit cum panatella facta cum brodio cicerum rubeorum, uel cum iure pullorum uel gallinarum, uel caponis, uel ferculo facto ex simula triti-

Præseruatiua in materia caliditatis.

Curatiua diæta.

Cibus.

cea, quam fertilis Apulia Venetias frequenter mittit, aut farre hordeaceo incocto in uno illorum iurium, uel ouis sorbilibus recentibus. Et si subtilius reficiendus esset, sint saltem iura pullorum uel decoquatur capo in tantum, quod caro separetur ab oßibus & de tali consumpto brodio alterato cum manus christis cum perlis, patiens sæpe sumat Hoc autem fit ne stomachus grauetur, id enim multum obesset, qua propter parum, & sæpe sit reficiendus, ut debilitati subueniatur. Si uero adeo debilis eße uideretur, & großiori diæta indigeret, fiat contusum cum carne pullorum, uel gallinarum iuuencularum uel carne caponis alteratũ cum sacchara, & manuschristis cum perlis, uel cum fragmentis preciosorum lapidum præparatorum. Post prandium uero, uel cœnam dentur pineæ secundum artem cum sacchara præparatæ, & confectæ. Potus uero sit uinum clarum, colore cerascum, sapore nec dulce, nec acre, quod Veneti tondum appellant, lymphatum cum simplici aqua cocta. Nam eo tempore paroxysmi non sunt diuretica propinanda, ne materias ad renes deriuent, & causæ sint plurimum dolorem augendi, qui postea uomitu sit obtundendus, quamuis plurimus uomitus conferat tali dispositioni.

Potus.

Nota diuretica esse uitanda.

Præseruatiua cura in causa frigiditatis.

ET quia dictum est frigiditatem causam esse uiscosam talis dispositionis, si per signa cogno-

sceretur talem affectionem dependere à uiscositate, erunt uitanda, quæcunque cibaria in uiscosam materiam facillime, conuertantur, qualia sunt panis azymus, pastilli, laganæ, ut ita dicam, & denique omnia fercula præparata ex pasta. Caro quoque porcina, agnina, anserina, pulli columbini, & omniũ aquaticarum auium, omniumq; etiam animalium intestina, & eorundem extremitates uiscosum chimum, & chilum facientes, caseus quoque recens, pisces, tenchæ, & anguillæ, legumina quoque non sunt admittenda, ut risum, amidum, nec oua dura, nec fructus duræ digestionis, ut pira, mespila, cotonea, & cætera, quæ uos ipsi excogitare poteritis. Nimia quoque repletio nauseatiua satietas, sic uitanda sunt omnia, quæ caliditatis, & uiscositatis materiam augere, & præparare possunt. Diuretica etiam fortia euitanda sunt, ne nimiam deriuent materiam ad locum, quæ postea foueat ægritudinem dolorosam, poros, et meatus aperiendo, & dilatando, sicq; præseruabitur.

Cibaria uiscosa uitanda.

Vitanda repletio.

Diuretica fortia uitanda.

Cura Medicinalium.

INcipiamus ergo curam ipsam a caliditate renũ simplici sine humoris uitio, & dicamus, cum ergo causa sit maxima in caliditate, & siccitate distẽperata complexio sine materia, quæ sola in qualitatibus alterata uagatur, curatur alterantibus, cum frigidis scilicet & humidis, sicut syrup. uiolatis, nenupharinis, cum aquis hordei, & portulacæ, & un-

Nota curã sine humoris uitio.

ctionibus, quæ fiunt cum unguento rosaceo, uel unguento albo Galeni, uel unguento sandalino, potest etiam dari floris caßiæ ℥.i. uel mannæ electæ ℥.ij. cũ aquis dictis. Et notatur q̃ camphora est ualde utilis in caliditate renum. Et si fuerit cum ardore urinæ propter mordicationem choleræ in uesica, & in renibus, sola decoctione sebesten mitigatur, uel ista detur decoctio.

Nota.

Decoctio.

Recipe sebesten nu. iiij. liquiritiæ rasæ ℥.s. Milij solis ℥.iij. radicum lapathij mũdatarum ab interioribus suis ℥.vi. bulliant simul in aquæ pluuialis lib.ij. ad cocturam, & de ea dentur in aurora ℥.iiij. pro uice, cum ℥.i. oxymellis scillitici, quinque diebus, & deficiet ardor urinæ nisi sit a lapide. Vel facias istam decoctionem.

Recipe agrimoniæ urticæ parietariæ surculos rubeos ferentis an.m.i. radicum asparagorum ℥.iiij. alchechengi num. xx. seminum maluæ ℥.s. bulliant omnia simul in sex libris aquæ dulcis usque ad tertiam partem aquæ, & deinde coletur, de qua capiat ℥.v. cum sacchari candiri uiolati ℥.ij. & calidam bibat stomacho ieiuno per horas quinque ante prandium nam multum proficiet in educendo arenulas & muccum & in mitigando ardorem urinæ si non excitabitur à lapide in uesica.

Cura cum humoris uitio.

Si uero fuerit cum humoris uitio, & materia aggregata fuerit ex attractione caliditatis renum, tũc fiunt ægritudines in eis dolorem causantes. Nam dolores secundum quem incumbunt locum, aut solutionem

nem continui, aut subitas alterationes ostendunt.

Si causæ sunt alterationes, cum alterantibus curantur, iuxta alterationum exigentiam, quandoquidem contraria contrarijs curantur. Causæ. Causæ.

Si uero causæ sunt solutiones continui, curantur proprijs ingenijs. Nam solutiones continui fiunt aut ab apostemate, aut incisione, aut corrosione, aut putrefactione.

Si uero fiat ab apostemate, curatur primo cum phlebotomia facta in uena existente in malleolo in parte domestica. Nam ista euacuat à renibus, deinde diæta competenti, postea cum syru. alterantibus, & membrum confortantibus, & abstergentibus. Causæ.

Deforis autem cum emplastris, & unctionibus. Et tinæ etiam conferunt in dolore renum facto ex aggregatione saniei, quando decoquuntur in eis medicinæ lenitiuæ, & doloris sedatiuæ, ut sunt maluæ, parietariæ, uiolæ, rosæ, chamomillæ, anethum, flores hipericonis, folia ebuli, & sambuci in quantitate aquæ sufficienti. Et si adderentur dictæ decoctioni olei communis stara duo, uel tria, ut cooperiantur regiones renum, & diaphragmatis, maxime ad id cõferre uidebitis, quæ ualet etiã in dolore iliorum dictorum flanchi. Nam maturabitur apostema, & frangetur. Et quia dolores non solum fiunt ab apostemate, sed etiam ex uentositate aut debilitate, aut lapide. si uero fiant à uentositate, & debilitate, curentur cum eis, quæ sunt sicut Iustinum, & Philonium, et theriaca recens, & ea, quæ sequuntur. Tra- Tinæ. Cura uentositatis.

 mite

Philonium

mite isto, tam diu donec sedatur dolor. Nam philonium ne dum soluit uentositatem renum, sed etiam frigiditatem matricis. Et in hoc maxime errant, atque delirant mali Medici, qui putant in omni renum dolore esse administrandum philonium, cum sit tantum administrandum in doloribus à debilitate, & uentositate factis, & non in dolore causato ab ardore urinæ, & lapidis punctione. nam si in his administraretur philonium, sua stupefactione augeret ulceris malignitatem, & propterea dici solet, et datum non apto tempore maxime nocet.

Error Medicorum.

Cura incisionis.

Si ab incisione fuerit, cura erit uulnerum, administrando trochiscos alchechengi sine opio. Si uero à corrosione, fiet cum syrupis corrosionem prohibentibus, & ulceris consolidatione cum mundificatione facientibus. Et emplastris putrefactionem prohibentibus ex portulacis factis, maxime si timetur putrefactio, & erysipelata. Et enchatismate eandem uirtutem retinente in quo sedeat temperato in caliditate, usque ad regionem diaphragmatis ascendere debet encathisma.

Cura a corrosione.

Encathisma.

Cura a putredine.

Si uero à putredine renum dolor proueniret, curatur uotis, & orationibus, non omißis tamen his, quæ pro neceßitate medico ingenioso uidebuntur administrari. Nam multotiens natura ea operatur, quæ medico impoßibilia uidentur. Idcirco non erit à rationali uia discedendum, cum experimentata sibi defecerint.

Cognitio læsionum.

Cognoscuntur autem læsiones istæ ex dolore in qua

qua parte renum ſint. Nam ubicunque dolor fuerit, ibi eſſe ægritudinem ſignificat.

Et quia multotiens in affectione renum mingitur urina ſanioſa, ac ſi eſſet gonorrea ſine dolore, & urinæ ardore, tunc poteſt exhiberi in potu lac aſinæ, uel caprarum in domo nutritarum herbis conuenientibus frigidis, & ſtipticis, ac etiam dari poteſt lac ex quo extractum ſit butyrum. Verum ſi in tali diſpoſitione timetur uitium lapidis, ne detur lac, ſed detur brodium cicerum rubeorum. Et in hoc errant mali medici omnes, qui non cognita lapidis generatione, indifferenter perſuadent lac exhiberi in ægritudinibus renum. Clyſter autem fiat ex decoctione herbarum frigidarum, ut maluæ, blitis, uiolarum, cimarum rubi, cum oleo ſeminis alchechengi, uel roſato, & uiolato, & emplaſtra fiant ex eiſdem herbis decoctis in regione renum. Siringari etiam poteſt lacte caprino uel bubalino ſi gonorrea fuerit. Et in hac affectione oportet medicus faciat principium in adminiſtratione ſeminum communium cum non inuenit excuſationem ab eis in curatione renum & ueſicæ, & præcipue habentium ulcera ſine dolore & ardore urinæ. Verum uti ſeminibus in dolore timoroſum eſt propter illud, quod accidit & deſcendit maxime augebunt ſemina. Quoniam aperitiuam retinent uirtutem & magis aperient meatus, et uiam exhibent mucoſitati dolorem & lapidem cauſanti, cui dare poteris ſaxifragiam herbam contritam, cum uino albo bibendam dato. febricitanti uero

Vrina ſanioſa.

Lac aſinæ.

Nota.

Brodium cicerum.

Error. Medicorũ.

Clyſtere.

Emplaſtrũ

Siringari poſt.

Seminum communiũ adminiſtratio.

Vti ſeminibus in dolore timoroſum eſt.

cum aqua calida, eodem die perfractis eiectisq; calculis ad sanitatem perducit.

Ad lumborum & renum uitia.

Ad lumborum & renum uitia, Recipe aquam mulsam in qua radix pastinacæ sit decocta eamq; da bibere. Nam lumborum & renum uitia compescit.

Ad renum dolorem.

Ad renum dolorem siue ex frigore siue ex casu siue de ictu fuerit, fac sic. Pollices pedum perunges pice liquida spissa, & lana caprina super obuoluas, & ambulabis. hoc medicamentum in die bis uel ter mutabis per dies nouem, renes autem nullo medicamine tangas.

Cognitio lapidis renum.

Si uero ex lapide in renibus existente ægritudo oriatur sine ardore urinæ, cognoscitur lapidem esse in ea parte in qua est dolor. Veruntamen patiens sentit dolorem descendere usque ad pectinem si ad exitum moueretur. cui potest exhiberi decoctio uermicularis semperuiuæ, quæ fit hoc modo: Impleatur phiala una ex granis uermicularis ad summum usque. Et postea impleatur aqua pluuiali & decoquatur quousque desiccetur sub collo phialæ deinde ab igne ablata, & refrigerata coletur & exprimatur, & de aqua illa dentur ℥.iiij. cum ℥.s. sacchari. Et faciet lapidem descendere, & si huic adderetur ℈.s. seminis & radicis petroselini subtilißimi puluerizati fortius id aget. Idem Crithmon facit eodem modo facta eius decoctio. Est enim Crithmon herba quædam grassula oriens in lacunaribus palustribus salsis & marinis habens granula sicut semperuiua uermicularis aliquantulum großiora longioraq;

Decoctio uermicularis.

Crithmon.

quæ si gustarentur saperent paruam acredinem, uerum eius cura erit cura quæ habetur in libello quem composui de lapide renum & uesicæ uel etiam istud dari potest si illud non profecerit. Recipe fructuũ kekengi pistatorum ℥.iiij. uini boni lib.i. misceantur simul bene deinde coletur & clarescat de quo ad bibendum dabuntur ℥.vi. pro uice & statim uidebitis arenulas foras exire, uel lapidem, & faciet mingere. Vel, Recipe baccas hederæ septem aut undecim contritas, & da potui cum aqua, mire calculos in uesica congregatos frangere et extrahere per urinam certum est. Lignum quoque tamaricum ardens lotio suo si extinseris desinet ultra cruciari. Testiculi etiam leporis usti utiliter manducantur ab eo qui uesicæ molestijs laborant. Adest etiam illud ad eos qui cum tormento urinam faciunt. Recipe succi sisymbrij ℈.ij. aquæ calidæ ℥.v. si febricitat, si uero non febricitat capiat cum ℥.iiij. uini albi & remediaberis.

Altera decoctio.

Nota baccas hederæ

Lignum tamaricis. Testiculi leporis.

sisymbrium.

Si uero dolor & ardor urinæ à lapide in uesica existente causaretur cognoscetur ex urina quæ secum affert aliquando saniem, aliquando mucositatem, & aliquando utrunque, & aliquando liuiditatem ostendit lapidis confirmati. Et in hoc sit studiũ practici abstinere à narcoticis, quoniam maxime necessarium est abstinere ab eis in dolore & ardore urinæ, sit ergo medicus contentus aqua tepida & sedere in ea absque longitudine producente ad stuporem & attractionem. Quoniam aqua tepida sedationem do-

Cognitio ardoris urinæ a lapide in uesica

Abstineat a narcoticis practicus.

Aqua tepida.

loris facit uerum non multum prolongari debet administratio eius, ne forte sua intrinseca frigiditate stuporem inducat, & sua tepiditate attractionem malorum humorum causet. Videte igitur boni uiri quantum timet Auicenna medicorum princeps stupefactionem aquæ tepidæ in ardore urinæ, quæ mucositatem affert. Quid ergo erit dicendum atque suspicandum cum ignari medici, si medici nominandi sint in similibus non contentantur semel bis ter'ue sed quater, & quinque uices exhibere medicamina narcotica, ut est philonium, & trochisci alchechengi cum opio qui maxime opiati sunt ut dolorem mitigent miserum ægrotum grauant & ulceri malignitatem inducunt non solum sed etiam paralysim uesicæ procurant, quæ postea stillando frequenter urinam relaxat. Signum autem est nocuměti ňarcotici, quod si in media hora bis uel ter minserit in eadem postea decies minget.

Nota ignauiam quorūdam medicorū.

Signum nocumēti narcotici.

Prognostica.

AD quod sitis uehemens sequitur quæ non extinguetur potu aquæ frigidæ quoniam insurget ex membrorum exiccatione & non ex oris stomachi siccitate, quæ cum sitiens biberit statim extinguetur. Et quando subsequuntur dolores eorum debilitas digestionis & casus appetitus, & nausea cum dolor ardoris urinæ sit uehemens scias mortem iam iam appropinquare. Vesicæ duræ & dolentes omnino

Sitis.

Debilitas digestionis.

Vesica dolens.

no quidem sunt mali. peßime uero cum febre continua, nam dolores ab ipsis uesicis ad occidendum sufficiunt. Et alui his non ualde egerunt. Soluit autem hos urina purulenta prodiens albam ac leuem subsidentiam habens. His uero non solutis neque uesica mollescente in primis circuitibus ægrum moriturũ esse timor est, fit autem hoc maxime à septem annis usque ad decimum quintum. Calculosi ita figurati ut lapis ad urinarium meatum non illabitur facile mingunt. Quibus tuberculum est circa uesicam quod mingendi difficultatem inducit ad omnis generis figuras uexaretur, huius autem solutio fit pure erumpente. Quibus urina clandestine allabitur ad pudendum exoluuntur desperati. In urinæ stillicidio uoluulus accedens septima die perimit, si non febre accedente urina aceruatim prodeat.

Alui stiptici.

Timor mortis.

Lapis ad urinarium meatum.

Tuberculum.

Voluulus.

Si uero dolor fuerit cum arenulis & ardore urinæ in uirgæ canali sine mucositate & sanie, curatur cum syrupis de liquiritia, & aquis portulacæ, & nenupharis, & medicinis cum caßia & manna, cum aquis modo dictis, & unctionibus unguento rosato nenupharino & sandalorum & iniectionibus per syringam in uesicam, quæ talis est. Recipe decoctionis portulacæ, & radicis nenupharis factæ cũ aquæ uirgæ pastoris dictæ dipseci lib. i. quæ rubescat cum frictione lapidis ematitis facta cum cote, deinde addantur dragachanti ʒ. vi. & de ea proijciãtur in uesicam ℥. iij. cum syringa pro uice, et hoc fiat sero & mane per sex dies. Fœniculum quoque cũ

Cura doloris cum arenulis & ardoris urinæ.

Decoctio syringam iniicienda.

Fœniculus

radicibus

radicibus suis decoctum, & potui sumptum uesicæ doloribus efficaciter prodesse. Decoctio etiam radicum altheæ multum facit ad ardorem urinæ, quæ sic fit. Recipe radicum maluauischi mundatæ, & minutatim incisæ ℥.iij. aquæ pluuialis lib.iij. bulliant in olla noua, usque ad consumptionem tertiæ partis, deinde coletur & de colatura. Recipe ℥.iiij. uini albi boni ℥.iij. & misce & sic bibat ter quando prandet, & cœnat, & sic faciat quotiens comederit per nouem dies, & quanto plus erit melius, auferet enim ardorem uesicæ, nisi factus fuerit à lapidis mordicatione, quæ si sic fiat curatur manuum operatione.

Decoctio radicum altheæ.

Ad scoriationem uesicæ & eius ardorem post mictum, Recipe quantitatem agrimoniæ uiridis uel siccæ, & contunde eam, & incorporetur cum lacte in uase uitreato, & postea eam pone in loco humido per dies xv. & quolibet die agitabis eam ter, postea distilla eam per lambicum, & de distillata propinabis tuo infirmo ℥.v. pro uice ieiuno stomacho quando opus fuerit & miraberis, Oleum etiam amygdalarum dulcium per syringam in uesicam iniectum ardorem urinæ, uiuifice comprimit. Aqua etiam pota in qua ferrum candens dimissum est bene facit.

Ad scoriationem uesicæ & ardorem post mictum.

Oleum amyg.

Ad exulcerationem uesicæ & dolorem asparagi radix cum uino albo trita & in potione data calculos frangit, eadem lumborum dolorem & renum sedat & tollit. Et granum alchechengi conuenit ulceribus renum & uesicæ sine alterius mistione,

Ad exulcerationẽ uesicæ & ardorem.

Ad ulcera renum & uesicæ.

Granũ alchechengi montani.

Et granum alchechengi montani conuenit dolo-

ribus

ribus renum & uesicæ quando bibuntur, Fit etiam ex portulaca clyster dysenteriæ intestinorum & solutioni choleræ & doloribus renum, & uesicæ, & ulceribus multum est conferens. Clyster ex portulaca.

Verum cicadæ coctæ in patella et quasi in puluerem redactæ & comestæ uel bibitæ cum decoctione saxifragiæ uel agrimoniæ sunt maximum remedium contra omnes difficultates & uesicæ dolores quum iam grauiter afflicta est ut etiam ad stranguriam et ad calculum quoque nec non ad loca mulierum quæ quidem homines à morte reuocant si etiam coctæ manducentur.

Et quia calculosa paßio paroxysmalis est & inter paroxysmum & paroxysmum spatium diuersificat, nam quandoque de mense in mensem, quandoque de anno in annum reuertere paroxysmus consueuit, ide o d ipsius emendationem inuigilandum est. Quoniamqui calculum frequenter patiuntur ad excoriationem uesicæ de facili incurrunt, ne id fiat igitur manuali cura succurretur.

Cura manualis.

VErum animaduertite quæso qui hominum curam suscepistis, q, calculosi, quorum dolores nullis remedij s sedantur clamosa morte moriuntur, ideoq; ne sic m oriantur persuadendum est illis ratione & exemplis ut ab ea miseri liberentur cum omnia experti sint, & dolores adhuc perseuerauerint Calculosi morte clamosa moriuntur.

nullo

nullo auxilio, atque adminiculo ex tot administratis reperto quod est signum lapidem in uesica confirmatum esse, ne igitur morte clamosa moriantur, forti atque constanti animo submittantur manuum fœlici operationi, quæ uitam reddet languentibus, quam multotiens operatus sum ad laudem Dei, *& honorem* Virginisq; Mariæ, *& prosperam, ac felicem eam in-*

Duo iuuamina, Quorum unum.

ueni cum maxima infirmorum salute, quæ facit incisionem, ac si lapis esset extrahendus, in qua reperientur duo Iuuamina, *quorum unum est quia sæpe multitudo phlegmatis salsuginosi & uiscosi excoriationem facit, & dolores causantur ex urinæ ardore, facta ergo incisione, & administrata speculatione, ut in libello de lapidis extractione diximus, & non inuento lapide, extrahatur phlegma cochleari ad id rei negocium conflatum, quo extracto statim sedantur dolores, & sani longo tempore uitæ læti, & iocundi uixerunt, laudem* Deo *& operanti tribuendo.*

Alterum.

Alterum uero iuuamen est q; si lapis expiscando inueniretur, inuenta est salutis uia, quia remoto lapide per extractionem cessant dolores, & anxietates & dannosa suspiria: Nam *remota causa remouentur affectio, & sæua accidentia, quæ inde repullulant.* Hoc *est quod persuadere debent adulatores me-*

Adulatores medici.

dici, ut uita prorogetur misero languenti cum per mensem & annum experti sint suas adulationes nullum profictum facientes satis sibi profecisse uidentur si per mensem uel annum singulis duabus diebus aut tribus aurum expilauerint, & sic permittunt eũ

mori

mori, & ne detegatur eorum ignauia potius optant infirmum mori q̃ ab altero ſanari. Et ſi quis medicus ad id rei expertus ſuperuocaretur, & inceperit operari, ſtatim uociferant ne ſic faciat dicentes, hoc enim ipſi de induſtria moliuntur, non ut ipſi ſciant operari, ſed experti ab opere impediantur timorem & periculum miſero indicant. Non id moliuntur, ut miſeros languentes compatiantur, ſed ne ad rei ueritatem, & notitiam eorum deueniat adulatio, & ſic miſeri perſuaſi clamoroſa morte ad manes proficiſcuntur, de quorum interitu ſunt cœli, qui eos arguunt, et elementa quæ in illos ſæuiunt, et ſi nõ aliud ſupereſt tamen eis, paratus perpetuus cruciatus gehennæ ab inferis ſubterraneis cauernis inextinguibili igne plenis gaudentibus qui quotidie hominum malorum ac prauorum cruciatibus exultant, & lætentur.

De ſtranguria & ſuria.

SIcq́; finem de ardore urinæ faciendo mihi ſuccurrit admonitas rogationes ſubſcribere excelcellentiſſimi Domini Pauli de nouello Baſſanenſis medici qui me maxime rogauit ne poſtponerem curam ſtranguriæ, quando non minora ſolent excitare accidentia & æque periculoſa q̃ ardor urinæ. Quæ quamuis plures & multas habeat cauſas primitiuas & antecedentes tamen de remedijs & auxilijs ſermocinabor tantum illius, quæ à frigiditate uentoſitate &

te & urinæ ingurgitatione sæpe & frequenter pro
ueniat. Nanque dissuria, suria, & stranguria præclu
sionem urinæ arguunt, ueruntamen inter se differũt
secundum maiorem uel minorem urinæ præclusionẽ.
De carnositate autem hic non loquar modo, nanque
decreui specialem tractatum de ea facturũ esse, quo-
niam ipsius materia digna est maxima & solerti di-
ligentia præsertim in demonstrando uiam modum,
& qualitatem in ea operandi. Cum dabitur mihi scri
bendi oportunitas, quam hic inserere minime potui,
accidentaliter enim de stranguria suria, & dissu-
ria, hic locutus sum. Et propterea ne defraudem
dicam remedia præsentanea ad urinæ præclusionem
ex frigiditate, uentositate, & ingurgitatione urinæ
proueniente ad hoc ut unusquisque sciat misero lan-
guenti subuenire, quorum primum administrandum
est istud cum uiderit urinam retentam succurrat ei
Parietaria. hoc primo applicando. Recipiantur manipuli tres
parietariæ manibusq; ea frangatur & in frixorium
posita frigeatur cum butyro, sicq; in caliditate tem-
rata pectini superponatur prius tamen locus oleo
de scorpionibus perungatur. Et si cum hoc ad tres
horas non minxerit istud aliud subsequatur. Re-
Puluis. cipe ciperi zinziberis an. ℥. iij. pulverizentur subti-
lißime & bulliant cum uini boni maluatici ℥. x. ad
consumptionem unius unciæ, & bibatur, quod in tri
bus horis franget lapidem in renibus, & in uesica &
Acorus. mingere faciet. Aqua etiã in qua decocta fuerit ra-
dix acori strangurioßis qui urinã cũ dolore mittũt.
Si uero

Si uero ista non contulerint statim recurrendũ est ad secretum secretorum urinam retentam prouocãs à frigiditate uentositate & ingurgitatione, quod est oleum preciosißimum, quod nunquam in iuuentute illud manifestare uolui nisi cuidam amico meo fratri Neapolitano. Nunc autem senescens illud ad utilitatem generis humani prouulgabo, quod sic fit. Secretum secretorum oleum preciosissimũ.

Recipe acori ciperi cimarum tamarisci scolopendriæ, seminis agni casti an. ʒ. iiij. corticis capparum ℥. ij. s. rutæ ʒ. ij. baccarum lauri ʒ. i. s. olei sesamini lib. ij. aceti albi fortißimi, ℥. iiij. s. contundantur contundenda grosso modo, & simul misceantur & bulliant in caciola ænea usque ad aceti consumptionem. Signum autem est eius consumptionis q; si cum oleo ignem asperseris non stridet, quod signum est decoctionis, tunc auferatur ab igne, & decoletur, & exprimatur & seruetur in phiala bene obturata ne euaporet. Et cum eo uti uolueris facias sic. Recipe de eo quantum uis cum quo calido unge pectinẽ, & partes circum iacentes priapum, prius tamen bene calefactas & fricatas cum panno calido, & statim mirabile dictu minget. Hoc idem faciunt mandibulæ piscis lucij si in puluerem redigantur, et cum uino albo bono bibantur, ut dixi in libello meo de lapide renum. Hæc sunt pro cura stranguriæ ut supra condictionata. Restat addendus succus uitriolæ surculos rubeos ferentis ad pondus ℥. vi. sacchari boni ℥. i. s. & misceantur simul, & calidus bibatur, nam arenulas mingendo foras educet.

Oleum.

Vsus olei preciosissimi.

Mandibulæ piscis lucii.

Succus parieta. iæ.

Ad ſtranguriam etiam ualet & diſſuriam, & frã git lapidem in renibus. Recipe cyathum unum uini decoctionis milij ſolis, pimpinellæ, ſaxifragiæ, radicum petroſelini, ſparagi & calidum bibat. Valet etiã in cholica & iliaca paßione & aperit oppilationẽ hepatis, ac etiam ad diſſuriam cum ardore urinæ multum facit. Recipe ſeminis urticæ piſti ℥.i. & detur cum brodio patienti, & celeriter ingluttiat ne adhæreat meri quoniam ardorem faciet ſi inhærebit.

Decoctio milii ſolis.

Valet etiã ad cholicã & iliacam paſsionem.

Seminis urticę.

Hæc modo ſufficiant pro noſtri amici inſtigatione ut aliquid etiam mihi utendum pro neceßitate remaneat finem facienti ad honorem omnipotẽtis Dei, Virginisq; Mariæ, & ſanctorum Coſmi & Damiani mei aduocatorum.

Peroratio.

SI hunc ordinẽ perſequentur mi Silui doctißime facile inuenient ſalutem, niſi uelint obſtinatione quadam ueritati calcitrare experientia comprobatæ. Nanque multi ſunt, qui tergiuerſantur, ne fateantur me ueram curam illis oſtendiſſe. Deſiderauere nanque potius mortem cum uita commutare, quàm me ueridicum confiteri, quales fuerunt illi quos tu bene noſti uiri quidem non uulgares, qui cum ad ſeſe me accerſiuere, ut ſuſpirioſis, & ardore languentibus conſulerem patefaciens illis manifeſta ui cauſam ardoris urinæ lapidem eſſe. Qui cum me

perſcun-

percunctarentur, quæ esset illius immensi ardoris cura, dixi, curam talis paßionis ab incisione dependere. Qui hoc audientes stupidi quasi remanserunt nõ secus ac si mendacium pertulissem, & quasi me arguentes retulerunt, talem affectionem minime habere, persuasi ab inuidis medicis, qui eos tunc curabãt. Qui cum ad uitæ apicem deuenissent, ut se certificarent, antequam morerentur, decreuit unus quidem illorum uelle lapidem uidere, seq́; incidi permisit, & lapidem ad oui quantitatem extraxit medicus non multum diligens. Quem cum aspexisset, uoce magna exclamauit dicens, siccine medici isti adulatores me deceperunt, qui gloriabantur palmam erexisse medicinæ, meq́; ad mortem induxerunt. O utinam illum ueridicum audiuissem Marianum Sanctum, quia non sic modo morerer, & tandem certior factus animam singultiens egit. Alter uero cum clamorosa morte obijsset, unus quidem de suis maximis consanguineis ut se de meo iudicio certificaret, permisit mortuum illum incidi, à quo inciso angularem lapidem admirans extraxit medicus lapicida. Quod cum uidisset cœpit prædicare me solum inter tantos medicos ægritudinem cognouisse; & maximum me medicum, ac practicum confitebatur. Scripsi hæc mi Silui, ut sint exemplo illis, qui talem patiuntur ægritudinem, ne uelint expectare ultimum suæ uitæ peremptorium, sed sint diligentes, & cum experti fuerint remedia data à physicis, & per menses, & annum non contulerunt, statim se forti, & constan-

ti animo ſalutiferæ inciſioni ſubmittant, (quemadmodum noſter credulus Reueren. Abbas ſubmiſit ſanitatem corporis pluris faciens quam ſenſitiui timoris inciſionem extimeſcens) qui ſic facientes liberi ab ardore urinæ, uitam longo poſtea finient tempore, gloriam & honorem Deo Virginiq; Mariæ tribuentes per infinita ſecula.

SILVIVS LAVRENTIVS A PORtu Caballensi, Mariano Sancto Barolitano Medico & Philosopho felicitatem P. D.

Ractatum de ardore tuū urinæ absolutißimum Marianæ mi excellen. pro amicitia nostra uidi libentißime, ut debui, & mirum in modum lectitaui, sine ulla equidem controuersia crediderim, non modo in media uersari laude apud doctos, & claros uiros, sed ei maxime probatum iri, cuius gratia tantum muneris susceperis; quæ quidem res; & si ob alias permultas rationes illi per grata erit, ob ea tamen admodum periucunda futura arbitror, quod eius ægritudo urina ardor est, & bonæ enim ualetudinis ratio haud negligēda est, quo quidem morbi genere correptus affabilißimus Franciscus Lauretanus Abbas meus humanißimus, et splēdidißimus cupiens uehementer, & efflictim gestiens ab huiusmodi molestia liberari, sciensq; fulgentißimum tuæ doctrinæ nomen apud gentes omneis, nationesq; illucescere eruditißimum tractatum profectò, læta fronte, & cum omni uoluptate est suscepturus, & mehercules cum hæc ægritudo non sit contemnenda, ut scienter reliquit testatum Rasis, quoniam quādo diuturna nimis fit, & asseuerans in instrumentis urinalibus ulcera proueniunt, nec non & alia naturæ complura incommoda. Non ab re oportet multis ingenijs multum insistere, ut in hoc doctißimo tra-

ctatu tuo particulatim, speciatimq; legere est, quem maxime laudandum esse decenter credimus, cum nihil sanè quod ad famigeratum, & consummatũ medicum pertineat, & officiosum, & doctum, & disertum prætermiseris, non est enim parua laus, quæ bene sentias benedicere, cuius lectio uaria, & multiplex multum proderit, nec minus delectabit, te igitur mirari haud oportet, si ipsum tractatum serius redire ad te curauimus & codicem etiam de lapide renum, atque uesicæ, adeo ea lectura sum non mediocriter delectatus; quem inquam tractatum ut q̃ studiosißime cures lætus in publicum prodire, te excellens Marianæ non hortor solum, sed etiam uolo, atq; opto, curiosißime, inuidentium autem imprudentium'ue latratus, contemnere, habereq; pro nihilo magni profectò est animi, quorum iudicium, non pluris facias, quam Simiarum docti (ut in prouerbio est) doctos amant, & fouent. qua de re, cum & ingenio te acerrimo esse semper perspexerim, & prudentia singulari, non sum ueritus te hortari, ut tuæ istæ de ardore urinæ nouæ lucubrationes, omni cura, & diligentia tandem edantur. Vale, & Siluium à Portu tuum ama, ut facis. Ex Vrbe Veneta octauo Calendis Augusti, à Natali Christiano, M D L V I.

VENETIIS, Ioan. Gryphius excudebat,
M D L V I I I.

